

Nr 77.

Ankom till riksdagens kansli den 22 mars 1938 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förberedande arbeten för ny kraftstation vid Torpshammar.

(4:e avd.)

I årets statsverksproposition (kapitalbudgeten bil. 5, punkt 43) har Kungl. Maj:t gjort framställning om beräkning av ett kapitalinvesteringsanslag å 300,000 kronor till förberedande arbeten för ny kraftstation i Norrland.

I en den 25 februari 1938 dagtecknad proposition, nr 152, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till förberedande arbeten för ny kraftstation vid Torpshammar för budgetåret 1938/39 såsom kapitalinvestering för statens vattenfallsverk anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Vattenmängden i Gimån vid Torpshammar — mellan Sundsvall och Ånge — är av naturen tämligen väl reglerad på grund av den stora sjöprocenten. Fallhöjden uppgår till icke mindre än 125.7 meter. Genom de gynnsamma möjligheterna att reglera ovanför liggande sjöar kan man åstadkomma en för kraftalstring synnerligen lämplig vattentappning. Såsom framgår av propositionen, nr 289, till 1937 års riksdag, skulle anläggningen vid Torpshammar, utbyggd för cirka 90 kubikmeter vatten per sekund, lämna en total effekt av 85,500 kW och en i genomsnitt per år uttagbar energimängd av 350 miljoner kWh (kilowattimmar).

Anläggningen skall bestå av en tämligen hög regleringsdamm, vid vilken skall förläggas ett vattenintag, varifrån skulle utgå tilloppstuber, anknutna till turbinerna. Dessa uppställas i en maskinsal, belägen cirka 120 meter ned i berget på ungefärligen samma sätt som i Porjus. Från turbinernas sugrör avledes vattnet genom en nära 5 kilometer lång avloppstunnel ned till Gimåns utflöde i Ljungan.

Totalkostnaden för anläggningen vid nuvarande prisnivå har preliminärt beräknats till avrundat 20 miljoner kronor. Den häremot svarande årskostnaden, exklusive ränta å fallvärdet, utgjorde omkring 0.5 öre per kWh. Då räntekostnaden för vattenfallet vore cirka 0.05 öre per kWh, skulle självkostnaden bliva omkring 0.55 öre per kWh. Med hänsyn till att en avsevärd del av dessa kilowattimmar komme att produceras under tider med knapp

vattentillgång i andra kraftstationer och under verkdagarnas högbelastningstid, vore detta pris fullt tillfredsställande.

Enligt vattenfallsstyrelsens mening råder ej någon tvekan om att arbetena med Torpshammar borde igångsättas under nästa budgetår med utförande av dels transportorten för avloppstunneln, dels sänkschaktet vid kraftstationen ävensom andra erforderliga förberedande arbeten. Enär avloppstunneln vid Porjus väntades bli avslutad före den 1 juli 1938, bleve vana tunnelsprängare lediga att överflyttas till Torpshammar i lagom tid för ifrågavarande arbeten. För igångsättning av förenämnda arbeten erfordras enligt styrelsen minst ett belopp av 300,000 kronor. Styrelsen erinrar om att styrelsen i skrivelse den 31 januari 1938 angående vissa beredskapsarbeten anfört, att arbetena vid Torpshammar, om så erfordrades för att öka arbetstillgången, kunde bedrivas i större omfattning under året 1938/39, motsvarande ett ytterligare anslag av en miljon kronor.

Utskottet.

Byggnadskostnaden för ifrågavarande kraftverksanläggning vid de enligt beslut av 1937 års riksdag inköpta Torpshammarfallen uppgår till ett så betydande kapitalbelopp som 20,000,000 kronor. Detta belopp skulle dock endast behöva efterhand anvisas under en antagen byggnadstid av 6 år. Att märka är också anläggningens värdefulla egenskap av en blivande reservstation, genom vilken möjligheterna ökas till dygns- och veckoreglering av kraftförsörjningen. Genom att hela kraftstationen med dess avloppstunnel kan förläggas djupt ned i berget anses anläggningen även ur försvarsberedskapssynpunkt särskilt betydelsefull.

Då det överhuvud synes lämpligt att arbetet å denna nya kraftbyggnad nu igångsättes som ett led i åtgärderna för landets fortsatta energiförsörjning, får utskottet tillstyrka propositionen. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *förberedande arbeten för ny kraftstation vid Torpshammar* för budgetåret 1938/39 såsom kapitalinvestering för Statens vattenfallsverk anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Stockholm den 22 mars 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 76.